

Aan de gemeenteraad van Tubbergen

Zaaknummer
1394884

Bijlagen
1

Onderwerp
Datum collegevergadering: 1 juli 2025, Raadsbrief 2025 nr. 45

Verzenddatum
4 juli 2025

Geachte raads- en commissieleden,

Waarover gaat deze brief?

In onze collegevergadering hebben wij gesproken over het concept van de provinciale Omgevingsvisie en omgevingsverordening die op dit moment ter inzage liggen.

Ons besluit

We hebben besloten om samen met andere gemeenten in Twente een zienswijze in te dienen en daarnaast een eigen zienswijze in te dienen. Ook hebben we besloten u via deze raadsbrief te informeren over deze zienswijzen.

Toelichting

De provincie heeft een Omgevingsvisie opgesteld die vanuit een brede blik kijkt naar de toekomst van Overijssel. Wij kunnen ons in grote lijnen goed vinden in de visie. De beweging die we lokaal maken om steeds meer met integrale blik naar onze opgaven te kijken zien we terug in deze visie. We hebben wel een aantal opmerkingen die we hebben verwoord in de lokale en gezamenlijke zienswijze.

We hebben het initiatief genomen om samen met andere Twentse gemeenten een gezamenlijke zienswijze in te dienen. Deze gezamenlijke zienswijze spitst zich toe op de provinciale redeneerlijn, de milieu categorieën op bedrijventerreinen en de woningbouwmogelijkheden buiten de grote steden. We pleiten onder andere voor een bredere definitie van 'lokale behoefte' aan woningbouw, zodat we ruimte krijgen om woningen toe te voegen vanuit de behoefte om vitale kernen te houden.

Met de gezamenlijke zienswijze geven we een duidelijk signaal af. Ook hebben we afstemming gezocht met de grote steden in Overijssel om te waarborgen dat de zienswijzen elkaar waar mogelijk versterken.

Onze lokale zienswijze hebben we integraal voorbereid en gaat in op de prioriteit van woningbouw, het ontwikkelperspectief van landbouwgebieden, de regelruimte voor detailhandel en de oproep om ruimtelijke keuzes te maken voor onze energievoorziening. Daarna wordt ingegaan op diverse paragrafen en op enkele artikelen uit de omgevingsverordening.

De provinciale Omgevingsvisie en met name de omgevingsverordening zijn bepalend voor onze lokale beleidsruimte. Vandaar dat we deze zienswijzen bij de provincie hebben ingediend en dat we het van belang vinden dat u hier kennis van kunt nemen.

Waarom deze raadsbrief?

In artikel 169, tweede lid, van de Gemeentewet staat dat wij de raad alle inlichtingen verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. Wij meenden er daarom goed aan te doen u van ons besluit op de hoogte te stellen. Wij stellen u voor deze raadsbrief voor kennisgeving aan te nemen.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de raadsgriffier. Deze zal uw vragen aan ons college kenbaar maken. De griffier is te bereiken via telefoonnummer (0546) 62 80 00 of e-mailadres griffie@tubbergen.nl

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,

de secretaris

ing. J.L.M. Scholten

de burgemeester

drs. A.H. Postma

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Inlichtingen bij

Uw kenmerk

Zaaknummer
1397266

Onderwerp

Zienswijze provinciale Omgevingsvisie en omgevingsverordening

Bijlagen:

Verzenddatum
1 juli 2025

Geacht college,

Met de ontwerp-Omgevingsvisie 'Overijssel voor en met elkaar!' heeft u een brede visie neergelegd op de toekomst van Overijssel. Binnen Twente hebben we met een aantal gemeenten afstemming gezocht om onze belangrijkste gemeenschappelijke punten bij u onder de aandacht te brengen. Die gemeenschappelijke zienswijze vullen wij in deze brief graag aan met een aantal lokale aandachtspunten. Zo hopen we op constructieve wijze bij te dragen aan een visie en verordening die helpend zijn in onze samenwerking in Overijssel.

In zijn algemeenheid hebben we veel waardering voor brede opzet van de visie waarin u allerlei thema's een plek heeft weten te geven. Dat maakt dat de visie een brede integrale kijk biedt op de toekomst van onze mooie provincie. In deze zienswijze brengen we een paar thema's onder uw aandacht, waarna we vervolgens de hoofdstukken langslopen en onze zienswijze daarop geven als daar aanleiding toe is.

Belang van brede welvaart (vitaliteit kleine kernen) laag in het afwegingskader

In onze gezamenlijke zienswijze geven we u mee dat de redeneerlijn niet thuishoort in de verordening als instructieregel voor alle nieuwe omgevingsplannen. Los daarvan geven we u op inhoud graag mee dat de toekomstbestendigheid en effecten van nieuwe ontwikkelingen op de brede welvaart als laatste punt staan genoemd in de afwegingen van de redeneerlijn. Alle andere belangen gaan dus voor.

In onze gemeenten willen we de vrijheid hebben om extra woningen toe te kunnen voegen aan een woonkern *als dit noodzakelijk is voor het behoud en versterking van de brede welvaart van die kern*. Daarom hebben wij ook verzocht om een verbrede definitie van 'lokale behoefte'. Volgens de voorgestelde prioritering zal het belang van leefbare en vitale kernen het altijd afleggen tegen bijv. landbouw en duurzaam omgaan met ruimte. We verzoeken u te verduidelijken dat het toevoegen van woningen voor het behoud en versterking van de brede welvaart in woonkernen een hoge prioriteit heeft.

Ontwikkelingsperspectief landbouwgebieden

In de Omgevingsverordening wordt een nieuwe instructieregel opgenomen die de tweedeling in landbouwgebieden zoals de visie die schetst, op de kaart zet.

In de landbouwgebieden met generieke opgaven en kansen ligt het primaat bij de landbouw. Ingezet wordt op het beschermen van de ruimte voor de landbouw. Nieuwe functies mogen de ontwikkeling van de landbouw niet in de weg zitten.

Voor landbouwgebieden met gebiedsspecifieke opgaven en kansen wordt geregeld dat de extra investeringen in ruimtelijke kwaliteit die gedaan moeten worden op grond van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (bij transformatie) of de Kwaliteitsimpuls Agro & Food (bij grootschalige uitbreidingen en nieuwvestigingen van agrarische bouwpercelen) ingezet gaan worden voor opgaven in de omgeving voor klimaat, natuur en water. In die gebieden is meer ruimte voor nieuwe functies.

De omschrijving in artikel 4.124 a is strikt geformuleerd: *Een omgevingsplan voorziet binnen landbouwgebieden met generieke opgaven en kansen bij transformatie van (agrarische) bouwpercelen alleen in nieuwe functies die geen beperking opleveren voor de ontwikkeling van de landbouw in de omgeving van dat bouwperceel.* Dit geeft geen enkele afwegingsruimte om in individuele gevallen, passend in een gebiedsaanpak functies toe te staan die de *ontwikkeling* van de landbouw beperken.

Daarbij komt dat er op dit moment diverse ontwikkelrichtingen zijn voor de landbouw (intensivering, extensivering, omschakeling veeteelt naar akkerbouw, etc.) waardoor de omschrijving dat nieuwe functies geen beperking mogen opleveren voor *de ontwikkeling* onduidelijkheid geeft. Wij verzoeken u om dit artikel minder strikt te formuleren, danwel om duidelijker te omschrijven wat de reikwijdte van 'ontwikkeling van de landbouw' is.

Detailhandel

Inhoudelijk wijzigt het beleid voor grootschalige detailhandel op perifere locaties niet.

Met deze regeling wordt voldaan aan afspraken die met het Rijk zijn gemaakt over grootschalige detailhandel met regionale effecten, gelet op de mogelijke gevolgen die dat soort vestigingen kunnen hebben voor het voorzieningenniveau in binnensteden.

De generieke uitspraak dat alleen in de grote kernen (Almelo, Borne, Deventer Enschede, Hengelo, Kampen, Oldenzaal en Zwolle) nieuwe grootschalige detailhandel kan worden toegestaan op perifere locaties heeft tot doel het voorzieningenniveau in de binnensteden van die kernen te beschermen.

Voor de afweging in kleinere kernen of een bepaald type detailhandel in de dorpskern of op een bedrijventerrein kan worden gevestigd is er geen provinciaal belang in het geding. Bent u het met ons eens dat genoemde afweging valt onder lokale belangen en dat de bestuurlijke afwegingen hierover op lokaal niveau thuishoren? Wij zien graag dat de omgevingsverordening op dit punt wordt aangepast.

Energie

Energie is en blijft een eerste levensbehoefte. We zijn aan het omschakelen van een centraal energiesysteem dat gevoed wordt door continue aanwezige fossiele bronnen naar een decentraal energiesysteem dat vaak meer afhankelijk is van periodiek aanwezige lokale energiebronnen en energieopslag. En dat zonder in te boeten op leveringszekerheid. Terecht verwijst u naar de Provinciale energievisie die begin dit jaar is vastgesteld. Deze energievisie gaat echter niet over de regulering en prioritering voor ruimte en verhouding tot andere opgaves. Dit zou in de omgevingsvisie en verordening plaats moeten hebben.

De huidige energievisie geeft op provinciale schaal een inkijk op mogelijk inzetbare technieken en energiebronnen, maar daarbij worden nog geen keuzes gemaakt op welke schaal welke technieken waar worden ingezet.

De actualisatie van de energievisie is over vier jaar. Als er dan pas keuzes voor technieken worden gemaakt dan duurt dit te lang, gezien de lange doorlooptijd van energieprojecten. De problemen met onder andere netcongestie zijn daarvoor te nijpend. Wij verzoeken u in de omgevingsvisie al duidelijke keuzes te maken. Waarbij voldoende ruimte en flexibiliteit wordt geboden om in te kunnen spelen op nieuwe inzichten en technieken.

De paragrafen

Een aantal paragrafen in de visie leidt tot opmerkingen, vragen en suggesties van onze kant.

Paragraaf 2.4 Brede Welvaart voor al onze inwoners

Mooi om te zien dat u brede welvaart een serieuze plek geeft in deze Omgevingsvisie. U stelt terecht dat sociaal-maatschappelijke, economische en duurzame aspecten een rol spelen bij het maken van ruimtelijke keuzes.

Bepaalde randvoorwaarden zijn essentieel voor de brede welvaart in onze provincie. Dan denken we bijvoorbeeld aan waterbeschikbaarheid maar ook aan energie. De energie-infrastructuur is nu al beperkend voor bedrijven en dit zal de komende tijd naar verwachting nog toenemen. Energie is randvoorwaardelijk voor economie en wonen en medebepalend voor het vestigingsklimaat. U noemt nu op p.33 als zorg de betaalbaarheid van de energie. Wij geven u in overweging om ook de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van energie hier te benoemen.

Paragraaf 2.6 Voorbereid op de toekomst: klimaatbestendig en duurzaam

In deze paragraaf spreekt u de ambitie uit voor meer duurzame energie.

Voor de opgave verwijst u naar de Energievisie, maar echt duidelijk landen in de Omgevingsvisie doet de opgave nog niet. Wij hadden graag meer prioritering en reservering in ruimte gezien en keuzes voor wie, hoe en wat. Er is behoefte aan richtinggevende uitspraken en concrete afwegingskaders op dat vlak. Energie-opwek zien we in zijn algemeenheid terug in de redeneerlijn, maar onduidelijk is waar uw prioriteiten op dit vlak liggen en hoe daarin wordt omgegaan met aanpalende onderwerpen als energiesysteem en energieopslag en de energiebronnen. Laat staan dat daarin onderscheid wordt gemaakt tussen decentrale en centrale ontwikkelingen van ons energiesysteem. De ontwikkeling van het centrale energiesysteem naar een decentraal energiesysteem verdient in onze ogen beduidend meer aandacht dan dat die nu krijgt in de visie en verordening.

Paragraaf 2.10. Natuur ligt overal 'om de hoek' in een beeldbepalend landschap

Uw inzet op natuur en landschap onderschrijven wij van harte. Als gemeente die beschikt over het Twentse tafelzilver op het gebied van natuur en landschap delen wij uw visie op het belang hiervan.

Direct in het eerste blok van deze paragraaf geeft u aan dat u inzet op het behouden en versterken van de (kern)kwaliteiten van onze landschappen, waaronder de Nationale Landschappen en landgoederen. We zien dat op meerdere plekken in de omgevingsvisie wordt ingestoken op behoud van landschap en de waarden en kwaliteiten daarvan. Helaas missen wij in de visie de verwijzing naar concrete stappen, zoals de financiering van de Groene en blauwe diensten, als bewezen succesvol instrument voor behoud van landschapskwaliteit.

Op p.57 beschrijft u te willen werken aan biodiversiteitsverbetering via vier sporen.

Uit de opsomming van de vier sporen is niet eenduidig op te maken waar de overgangsgebieden direct rondom de Natura2000 gebieden onder vallen. Voor deze gebieden is duidelijkheid over toekomstgerichte mogelijkheden en beperkingen wenselijk, mede gezien de reeds langjarig lopende processen en daaraan gerelateerde onzekerheid voor inwoners/grondeigenaren in deze gebieden.

Op p.58 geeft u aan dat voor nieuwe ontwikkelingen in de groene omgeving de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO) en de Catalogus Gebiedskenmerken gelden.

Wij waarderen de inzet van deze Provinciale Catalogus Gebiedskenmerken. Wel vragen we ruimte om het gemeentelijk Cascobeleid Noordoost Twente inzetbaar te houden. De doelstelling van beide beleidsstukken is vergelijkbaar, echter is het cascobeleid meer gebiedsspecifiek op het landschap in Noordoost Twente gericht.

Verderop op p.58 geeft u aan landgoederen te ondersteunen bij het versterken van bestaande kwaliteiten en het ontwikkelen van nieuwe (groene) ruimtelijke waarden. Dit komt ook terug op p.114. Voor het ondersteunen van de landgoederen in het versterken van kwaliteiten en passende ontwikkelingen is recent, als basis, in uw opdracht de methodiek landgoedbiotopen opgesteld. Het zou goed zijn in de tekstfragmenten van p.58 en p.114 op te nemen dat de landgoederen ondersteund worden door het opstellen van landgoedbiotopen, waarmee de basis voor behoud van kwaliteit en ruimte voor kwalitatieve ontwikkelingen gelegd wordt.

3.2. Duurzaam omgaan met ruimte en voorraden

Binnen de paragraaf "Duurzaam omgaan met ruimte en voorraden" passen volgens ons ook de thema's ruimte voor het energiesysteem van de toekomst en de lokaal aanwezige energievoorraden. Daarnaast zou zo mogelijk een afwegingskader met de andere beroepen op die ruimte en voorraden beschreven kunnen worden.

Op p.65 beschrijft u uw visie op zuinig ruimtegebruik. U beschrijft genuanceerd dat inbreiding de voorkeur heeft maar niet door alle groene ruimte in het bebouwde gebied vol te bouwen. U spreekt van verdichting mét o.a. oog voor leefbaarheid klimaatadaptatie en groen. Uiteraard heeft inbreiding onze voorkeur, maar in kleinere kernen is enige uitbreiding de komende jaren onvermijdelijk. Gezien het dorpse karakter van deze kernen zitten er grenzen aan inbreidingsmogelijkheden.

U geeft aan dat dit vraagt om een visie van gemeenten op hun kernen en de ontwikkelingsmogelijkheden daarin. Hierbij moet bij de verdichtingsmogelijkheden oog zijn voor alle functies en opgaven die spelen in de kern en ruimte worden gehouden voor groen, water, klimaatadaptatie, verduurzaming en ontmoeting. Oog hebben voor deze functies en opgaven is voor ons vanzelfsprekend, en het zuinig omgaan met beschikbare ruimte is belangrijk en onderstrepen wij. We zien echter tegelijkertijd dat inbreiding veelal leidt tot vermindering van de (reeds beperkte) hoeveelheid groene ruimte binnen de bebouwde kom. Juist deze groene ruimte is hard nodig om te werken aan de Basiskwaliteit Natuur én klimaatproblematiek (hittestress, water vasthouden, etc.). We vragen ruimte en respect voor de uitkomst van onze lokale afwegingen om van geval tot geval te beoordelen of verdichting of uitbreiding de meest wenselijke keuze is voor de kern.

Op p.66 geeft u aan bij vrijkomende agrarische bebouwing hergebruik van gebouwen, met bijbehorende erven en gronden mogelijk te maken.

De praktijk leert dat oude stallen veelal niet inzetbaar zijn voor andere functies. Daarmee zal deze zinsnede (hergebruik van gebouwen) tot moeilijkheden in ontwikkelingen leiden en belemmeringen geven om nieuwe, kwalitatieve plannen te realiseren. In het kader van zorgvuldig ruimtegebruik is het wel denkbaar dat de bestaande footprint, erfomvang of bouwblok als uitgangspunt voor nieuwe ontwikkelingen wordt genomen, om zo uitbreiding van bebouwingsoppervlak tegen te gaan. Wij geven u in overweging om dat duidelijker in de tekst naar voren te laten komen.

Op dezelfde p.66 beschrijft u de wenselijkheid van meervoudig en multidimensionaal ruimtegebruik. Die wenselijkheid onderschrijven wij van harte, dit is ook een uitgangspunt in ons lokale beleid. Helaas merken we in de praktijk als we niet alleen kijken naar functies bovengronds, maar ook wat er ondergronds mogelijk is, dat dit in kleinere kernen om financiële redenen niet of nauwelijks van de grond komt. Wij geven u in overweging om hier een subsidieregeling voor in het leven te roepen.

5.2 Bestuursstijl

In deze paragraaf beschrijft u de rol van provincie als gebiedsregisseur: *Als provincie vervullen wij een belangrijke rol bij het realiseren van de grote opgaven in onze leefomgeving. We weten of onderzoeken wat er speelt en brengen de belangen van de verschillende partijen in het gebied bij elkaar.*

Wij onderstrepen de meerwaarde van een gebiedsregisseur die overkoepelend werkt en alle opgaven integraal bij elkaar brengt. De praktijk heeft ons ook geleerd dat het voor uw provincie-organisatie soms lastig is om integraal te werken. Wij onderschrijven uw intentie dan ook van harte en vragen aandacht voor het benodigde proces achter de schermen, zodat u in praktijk kunt brengen wat in deze alinea verwoord is.

Paragraaf 6.2 Klimaatmitigatie en energie(transitie)

Deze paragraaf bevat allerlei doelstellingen op het vlak van duurzame energie tot 2030. In een omgevingsvisie zou het goed zijn om ook uitspraken te doen voor de periode daarna. Hoe ziet u de energietransitie en de daarbij behorende doelstellingen in de periode 2030-2050?

We missen in de omgevingsvisie de verbinding met het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, de provinciale Energievisie en de investeringsplannen van de netbeheerders. Deze plannen hebben allen hun weerslag op de omgevingsvisie.

Zo dient er bijvoorbeeld ruimte te worden gereserveerd voor hoogspanningsstations zodat deze sneller gerealiseerd kunnen worden. Dit geldt ook voor de benodigde opwek en opslag en eventuele andere energiebronnen.

U zou als provinciebestuur een meer pro-actieve rol kunnen nemen om de (regionale) energievoorziening op peil te brengen en daar ook ruimtelijk regie op te voeren door alvast locaties voor energie-opwek en -infrastructuur te reserveren. Hierbij hoort ook het benoemen en clusteren van gebieden van energievoorzieningen, juist ook voor de periode na 2030. Hierbij is een koppeling met de energievraag nodig. Dit ook in combinatie met opslag, immers de koppeling van opwek en opslag geeft meer energie zekerheid en een betere balans op het netwerk.

De omgevingsvisie wint aan kracht als deze voldoende ruimte creëert voor het inspelen op dynamische ontwikkelingen in de energietransitie.

De netcongestie beschrijft u als een gegeven, niet als probleem. Om oplossingen (versneld) door te voeren is meer nodig dan alleen kabels en leidingen. Hoe ziet u uw rol daarin en welke rol kan de Omgevingsvisie daarin spelen?

Koolstof vastleggen in landgebruik:

U zet op p.105 in op het uitbreiden van het areaal bos. In dit licht wijzen wij u graag op de u toegezonden motie van 26 november 2024 waarin de raad van Tubbergen geen medewerking wil verlenen aan initiatieven waarmee agrarische bestemming wordt omgezet naar de bestemming bos en natuur, zo lang onduidelijk is welke invulling de Rijksoverheid geeft aan het begrip 'grondgebonden melkveehouderij'. We geven u in overweging te verduidelijken hoe u de omzetting van agrarische gronden naar bos en natuur ziet in het licht van de transitie van het landelijk gebied en de daarin benodigde agrarische gronden voor extensivering van de melkveehouderij.

Opwekken van duurzame energie:

Op p.106 beschrijft u de voorwaarden voor het realiseren van windturbines.

U geeft aan dat buiten voorkeursgebieden een minimum hoeveelheid van 4 windturbines benodigd is. Elders in de omgevingsvisie wordt gestreefd naar behoud van landschapskwaliteiten. Windturbines en zonnepanelen worden veelal gezien als landschapsoverlast. Deze tekst lijkt daarmee niet in lijn met het streven tot behoud van landschapskwaliteit. We geven u in overweging dit dilemma explicieter te verwoorden, want de kool en de geit kunnen vaak niet gelijktijdig gespaard worden.

6.4 Natuur en landschap

Met het optellen van de opsomming aan hectares voor natuurontwikkeling zoals vermeld op p.112 ontstaat de vraag waar deze ruimte/hectares gevonden moeten worden. De oppervlakten zijn fors, in een buitengebied waar schaarste aan ruimte de grootste belemmering in het behalen van doelen en opgaven is. Zijn de genoemde aantallen/oppervlakten naar uw inschatting daadwerkelijk realiseerbaar binnen Overijssel?

Op p.113 beschrijft u Agrarisch natuurbeheer als belangrijk instrument voor de groenblauwe dooradering. Naast dit Agrarisch Natuurbeheer (ANLB) zijn de Groene en Blauwe diensten al jaren een bewezen succesvolle methodiek voor behoud en versterking van de groenblauwe dooradering. Wij pleiten ervoor deze systematiek, met bijbehorende uitvoeringspartijen (Stichting Groene en Blauwe diensten Overijssel) specifiek te benoemen in uw Omgevingsvisie om zo bestaande goede systemen, regelingen en kennis te benutten voor het behalen van de beoogde doelen.

6.5 Cultureel erfgoed

Complimenten dat de visie en volwaardige paragraaf bevat over cultureel erfgoed waarbij wij ons goed kunnen vinden in de strekking van het beschreven beleid.

Gelet op het belang dat u hecht aan cultureel erfgoed vragen wij u in dit kader om cultureel erfgoed en cultuurhistorie toe te voegen als investeringsmogelijkheid voor het KGO. In de KGO-systematiek worden investeringsmogelijkheden genoemd die bijdragen aan het algemeen belang, ruimtelijke kwaliteit en alle opgaven. Toevoeging van cultureel erfgoed en cultuurhistorie stimuleert het behoud van erfgoed en cultuurhistorische kwaliteiten.

6.7 Wonen

Op p.120 beschrijft u dat de afspraak om bij het realiseren van nieuwbouwwoningen de principes van 30% sociale huurwoningen, 40% betaalbare en middenhuur en 30% duurdere koop- en huurwoningen te hanteren, op gemeenteniveau geldt.

Die expliciete verwoording dat deze afspraak op gemeenteniveau geldt, verhoudt zich niet goed tot het uitgangspunt dat we in onze gemeente alleen (mogen) bouwen voor onze lokale behoefte in enge zin.

Het lijkt ons dat we ofwel bouwen voor onze lokale behoefte, en dan zullen we de lokale vraag naar sociale huurwoningen bedienen, die lager ligt dan 30%. Ofwel we gaan uit van een regionaal spreidingsmodel waarin het logisch is om 30% sociale huur te realiseren. In dat geval bouwen we niet alleen voor onze lokale behoefte in enge zin, maar dragen we bij aan de regionale inwonergroei in Twente.

Duurzame verstedelijking:

U beschrijft hier een samenhang tussen nieuwe woningbouwlocaties en nieuwe werklocaties en dat goed gekeken wordt naar de bereikbaarheid van beide. In het DSS Twente zien we dat mensen er voor kiezen om binnen Twente te wonen en te werken, maar die twee vinden lang niet altijd plaats binnen dezelfde gemeente. De betekenis van deze passage in de praktijk is ons dan ook niet duidelijk. Wellicht kunt u het effect van deze passage voor onze gemeente nader verduidelijken.

De visie beschrijft als belangrijk uitgangspunt voor het ontwikkelen van woningbouwplannen dat zowel qua ov/publieke mobiliteit als qua ontsluiting via de weg voorzien is. In dit licht vragen wij aandacht voor het behoud en het versterken van de regionale busverbindingen binnen Twente.

6.10. Vrije tijd, recreatie en toerisme (vrijetijdseconomie)

Vrije tijd, recreatie en toerisme positioneert u als een ondersteunend thema aan bredere maatschappelijke doelstellingen zoals gezondheid, sociale kwaliteit en economische ontwikkeling. Vrijetijdsbesteding wordt dus niet als leidend thema benaderd, maar als een waardevolle component binnen integrale gebiedsontwikkeling. Dit sluit aan bij onze opvattingen in Noordoost Twente. Toerisme is niet het hoofddoel, maar een belangrijk middel. We onderschrijven hierbij het belang van meervoudig ruimtegebruik, waarbij recreatie gecombineerd wordt met functies als natuurbeheer en landbouw. Dit sluit aan bij de bredere kijk op multifunctioneel ruimtegebruik van Dinkelland en Tubbergen, de Noordoost Twentse ambitie ten behoeve van toerisme en recreatie, en op ons lokale beleid 'Buitengebied met Kwaliteit'.

De inhoudelijke doelen in 6.10 zijn gericht op het creëren van toegankelijke, aantrekkelijke plekken om te ontspannen, bewegen en ontmoeten. De sector dient een bijdrage te leveren aan gezondheid en brede welvaart. U legt duidelijk de nadruk op kwaliteit boven kwantiteit, wat betekent dat de groei van toerisme ondergeschikt is aan de belevingswaarde en duurzaamheid van de omgeving. Ook is er expliciete aandacht voor de druk op kwetsbare gebieden, waarbij het beleid streeft naar een balans tussen bereikbaarheid en bescherming. Wederom vullen de omgevingsvisie en de Noordoost Twentse ambitie op toerisme en recreatie elkaar hierop aan. Groei binnen de sector is niet oneindig.

Voor Noordoost Twente speelt het economisch belang van de sector een bovengemiddelde rol ten opzichte van de rest van de provincie. De gemeenten Tubbergen en Dinkelland samen zijn goed voor tien procent van alle overnachtingen binnen Overijssel (en 20% van de overnachtingen in Twente). De visie bevat voor recreatie en toerisme geen expliciete ontwerpstrategieën, maar wel handvatten voor verdere uitwerking op regionaal of lokaal niveau. Toerisme kan een strategisch instrument zijn voor landschapskwaliteit, gebiedsidentiteit en brede welvaart. Over de uitwerking blijven wij graag met u in overleg. In het bijzonder denken wij dan aan een mogelijke gebiedsgerichte uitwerking voor Noordoost Twente, dan wel voor de gemeenten Tubbergen en Dinkelland.

Verordening

We hebben nog enkele opmerkingen met betrekking tot de voorgenomen wijzigingen in de omgevingsverordening.

Afdeling 4.16 Energiesysteem.

Om lokale weerstand bij voorbaat te verminderen en om handen en voeten te geven aan de wens vanuit de Omgevingsvisie om een rechtvaardig energiesysteem te bevorderen, geven wij u in overweging in deze paragraaf een artikel of lid toe te voegen dat luidt:

Projecten voor de opwek van duurzame zonne- en windenergie dienen voor minimaal 50% te worden gerealiseerd met lokaal eigendom.

In artikel 4.125 neemt u een motiveringsplicht op om aan te geven welke maatregelen zijn afgewogen waarmee negatieve effecten op het energiesysteem voorkomen kunnen worden. Wij vragen ons af of de verordening en de visie voldoende ruimte biedt om (innovatieve) maatregelen te realiseren waarmee negatieve effecten op het energiesysteem worden voorkomen.

Een laatste opmerking over deze paragraaf betreft de toelichting op art. 4.125.

Hierin beschrijft u dat gemeenten door het toelaten van bepaalde energievragende en/of energieleverende functies in bepaalde gebieden invloed hebben op de belasting van het energiesysteem. En dat voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties het belangrijk is dat er goed gekeken wordt naar de effecten van het toelaten van een energievragende en/of

energieleverende functie op een bepaalde locatie op de ontwikkelingsmogelijkheden voor andere (maatschappelijke) functies in de (ruime) omgeving. Deze passage zou zo gelezen kunnen worden dat het energiesysteemprobleem bij gemeenten wordt neergelegd. Wij gaan er van uit dat u juist streeft naar een samenwerking tussen provincie, netbeheerders, gemeenten en ontwikkelaars om de problemen met betrekking tot ons energiesysteem samen op te lossen. Zo lezen we dat in de Omgevingsvisie, we geven u in overweging om die gezamenlijke verantwoordelijkheid ook in de toelichting van de verordening expliciet te verwoorden.

Artikel 4.127 (instructieregel raatakkercomplex) en artikel 4.129 (instructieregel karresporenzones).

Voor zowel een raatakkercomplex als karresporenzones is een instructieregel opgenomen voor het omgevingsplan dat voorziet in een verbod op alle activiteiten die kunnen leiden tot aantasting van de aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden van een raatakkercomplex of de aanwezige cultuurhistorische waarden van karresporenzones.

Hiervoor moet het omgevingsplan in ieder geval een verbod bevatten om door afgravingen van het karakteristieke microreliëf van een raatakkercomplex of van karresporen te verstoren.

Kaart is gemaakt op basis van AHN-4 en natuurherstelmaatregelen zorgen al voor verstoring

Microreliëf is een term die wordt gebruikt om kleine hoogteverschillen in het landschap te beschrijven, die over een relatief korte afstand voorkomen. Het zijn vaak subtiele hoogteverschillen in het bodemoppervlak, zoals bultjes, kuiltjes, of richels, die een patroon of structuur vormen. Vanwege de subtiele verschillen zullen de elementen vrijwel onzichtbaar zijn in het landschap. Door gebruik te maken van de Actuele Hoogtekaart Nederland, zogenaamde AHN-kaarten, worden de minuscule hoogteverschillen zichtbaar. De recente AHN-4 is als basis genomen. Echter deze kaart dateert uit 2020/2021. We zijn inmiddels 4 a 5 jaar verder en de aangewezen complexen en zones bevinden zich vrijwel allemaal binnen de Natura 2000-gebieden, zoals het Natura gebied Bergvennen en Brecklenkampse Veld en Springendal en Dal van de Mosbeek. Binnen het gebied Bergvennen en Brecklenkampse Veld zijn in de periode 2021 en 2022 de benodigde natuurherstelmaatregelen getroffen. In het gebied Springdal en Dal van de Mosbeek zijn de activiteiten in het kader van de natuurherstelmaatregelen eind 2021 gestart. We achten de kans zeer groot dat de ontdekte karresporen op basis van de AHN-4 zijn verstoord. Voor de uitvoering van de maatregelen is zwaar materieel gebruikt, waardoor sporen (onbewust) zijn verdwenen. Nog een ander voorbeeld is de beweiding van heidekoeien voor percelen in het Natura 2000-gebied Bergvennen en Brecklenkampse Veld. Dit ras koeien is zwaar en zullen bij nat weer evt. minuscule bodemwaarnemingen van karresporen vertrappen. Wij vragen ons af in hoeverre afstemming is geweest met de afdeling die zich bezighoudt met de natuurherstelmaatregelen voor de Natura 2000-gebieden.

In 2025 komt de AHN-5 gereed voor de provincie Overijssel. Om een actueel beeld te hebben van de (verstoringen) van de zones en complexen door de natuurherstelmaatregelen binnen de Natura 200-gebieden is het realistisch om de AHN-5 als basis te nemen.

Bufferzones zijn ruim genomen en compensatie

De bufferzones rondom de karresporen zijn 50 meter aan weerszijden. Hierdoor worden ons inziens ook particuliere (landbouw) percelen onnodig belemmerd. We verzoeken u om de zones zo beperkt mogelijk te houden. Mocht een (particulier) perceel binnen een zone vallen dan zou daar een compensatie tegenover moeten staan om de beperking van het perceel te compenseren. Hierover dient de provincie duidelijkheid te verschaffen aan grondeigenaren voordat de bufferzones in instructieregels vastgelegd worden.

Handhaving omgevingsplan

Door het op te nemen als een instructieregel voor de gemeentelijke omgevingsplannen, zal de handhaving eveneens bij de gemeente worden belegd. Mocht een overtreding plaatsvinden en een karrespoor worden verstoord dan kunnen we geen herstel verlangen in het kader van handhaving, het gaat immers om een oud en historisch karrespoor die niet opnieuw kan worden gevormd. Handhaving in de vorm van terugbrengen naar de historische tijd is derhalve onmogelijk. We vragen ons af in hoeverre hiermee rekening is gehouden en wat dan het doel van de handhaving zal zijn. Daarnaast hebben wij vraagtekens bij de praktische werkwijze omtrent handhaving. Vele niet-vergunningplichtige werken kunnen leiden tot bodemverstoring/beschadiging waarmee de karresporen en raatakkers schade oplopen. Deze werkzaamheden gebeuren geheel buiten het zicht van de gemeente, waardoor

overtredingen (schade aan de bodemstructuren) geheel niet of pas laat wordt opgemerkt en handhaving naar verwachting onmogelijk is of tot weinig resultaat zal leiden.

Resumerend verzoeken wij om het volgende:

- Als basis de AHN-5 gebruiken voor de vaststelling van de raatakkercomplexen en karresporenzones;
- Afstemming over de natuurherstelmaatregelen die nog moeten plaatsvinden binnen de Natura 2000-gebieden;
- Bufferzones zo klein mogelijk houden;
- Grondeigenaren compenseren, indien een zone of complex op zijn gronden liggen;
- Het geven van handvaten in geval van handhaving.

Tot slot

Zoals gezegd, met de ontwerp-Omgevingsvisie 'Overijssel voor en met elkaar!' heeft u een brede visie neergelegd op de toekomst van Overijssel. Werken aan de toekomst doen we graag samen, met respect voor elkaars rol en verantwoordelijkheid. Zo kunnen we ons mooie gebied ontwikkelen, met alle opgaven die daarbij op ons pad komen. Wij willen graag met u zoeken naar de juiste formuleringen van beleid en regels. We hopen met bovenstaande zienswijzen een bijdrage te leveren aan een werkbaar instrumentarium dat bijdraagt aan onze constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,

de secretaris,

ing. J.L.M. Scholten

de
burgemeeste
r,

drs. A.H.
Postma

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Betreft: **Gezamenlijke zienswijze op de Provinciale Omgevingsvisie vanuit de gemeenten Borne, Dinkelland, Haaksbergen, Hellendoorn, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden**

Twente, 1 juli 2025

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

Op 8 mei 2025 is er vanuit Twente een bestuurlijk overleg met u gevoerd over de Omgevingsvisie en meer specifiek over de uitwerking daarvan in de Omgevingsverordening. In dat gesprek is afgesproken dat wij tijdens de terinzageleggingsperiode van de visie en verordening een zienswijze indienen waarin wij onze gezamenlijke zorg als gemeenten verwoorden. Het gaat hierbij om de wijze van toepassing en verankering van de redeneerlijn in de verordening. Ook gaan we in op het voornemen om de huidige milieucategorieën op bedrijventerreinen overal te handhaven en tenslotte vragen wij uw aandacht voor lokale beleidsruimte om onze kernen vitaal en leefbaar te houden door het toevoegen van woningen aan de woningvoorraad. Onze gezamenlijke zienswijze op deze onderwerpen brengen we graag bij u onder de aandacht in deze brief.

1. Redeneerlijn in de verordening

De provincie heeft vanuit de Omgevingswet een verbindende en regisserende taak. De wijze waarop die rol nu wordt vastgelegd in de verordening maakt dat het uitgangspunt van de Omgevingswet dat *“de taken voor de fysieke leefomgeving die de overheid moet behartigen in de eerste plaats bij de gemeenten liggen”* onvoldoende uit de verf komt.

Redeneerlijn als instructieregel schuurt met rolverdeling

De wijze waarop de redeneerlijn nu is verankerd in de ontwerpwijziging van de Omgevingsverordening roept op juridisch inhoudelijk niveau spanning op met de systematiek van de Omgevingswet en de onderscheiden rollen van provincie en gemeenten. Waar de redeneerlijn beleidsmatig is bedoeld ter ondersteuning van een integrale belangenafweging met inachtneming van provinciale beleidsdoelen, functioneert zij in de huidige formulering als een bindende instructieregel die feitelijk leidt tot een generieke onderbouwingsplicht voor alle gemeentelijke omgevingsplannen. Dit schuurt met de rolverdeling binnen het decentraal-faciliterend stelsel van de Omgevingswet.

Werking redeneerlijn te breed geformuleerd

De provincie heeft op grond van artikel 2.28 Ow de bevoegdheid om instructieregels vast te stellen ter behartiging van provinciale belangen. Tegelijkertijd is die bevoegdheid gebonden aan de eis van doelbinding: instructieregels mogen uitsluitend worden gesteld voor belangen die daadwerkelijk provinciaal van aard zijn, en moeten evenredig zijn in verhouding tot de aard en ernst van het belang dat zij beogen te beschermen. De huidige formulering van artikel 4.122 van de Omgevingsverordening geeft echter aanleiding tot een toepassing van de redeneerlijn bij *alle* omgevingsplannen, ongeacht aard, schaal of ruimtelijke impact. Daarmee wordt het onderscheid tussen gemeentelijke beleidsruimte en provinciale sturingsbevoegdheid onvoldoende tot uitdrukking gebracht.

Bovendien ontbreekt een concrete afbakening van het begrip ‘provinciaal belang’, terwijl dit begrip de kern vormt van de bevoegdheid tot instructie. De verordening biedt gemeenten hierdoor geen objectief toetsbare criteria om te bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling een dergelijk belang raakt. In de praktijk betekent dit dat het aan de provincie is om (achteraf) te beoordelen of de redeneerlijn had moeten worden toegepast, waarmee het karakter van de redeneerlijn verschuift van beleidskader naar juridische toetsingsnorm. Dit brengt het risico met zich mee van toepassing van een reactieve aanwijzing ex artikel 16.15 Ow, hetgeen de besluitvorming aan het einde van het traject juridiseert en het gemeentelijke bevoegd gezag beperkt in zijn planologische afwegingsruimte.

Gemeentelijke afwegingsruimte wordt onnodig beperkt

De toelichting bij artikel 4.122 biedt op zichzelf enige nuancering door te stellen dat niet alle onderdelen van de redeneerlijn in alle gevallen hoeven te worden doorlopen. Juridisch gezien is die toelichting echter niet bindend. Gemeenten kunnen zich er in het kader van een formele toets of bij een juridische procedure niet op beroepen, hetgeen de rechtszekerheid niet ten goede komt. Evenmin kent de uitzonderingenlijst – waarin bepaalde categorieën van initiatieven zijn vrijgesteld van overleg of lichtere toetsing kennen – een juridische status. Deze lijst is beleidsmatig behulpzaam, maar zolang zij geen formele grondslag heeft binnen de verordening of een gekoppelde beleidsregel, is deze niet handhaafbaar en ook niet rechtszeker richting derden of initiatiefnemers.

De wijze waarop de redeneerlijn nu als instructieregel is vormgegeven staat daarmee in contrast met de systematiek van de Omgevingswet, waarin de gemeenteraad als planwetgever in beginsel beleidsvrijheid geniet, tenzij sprake is van een concreet, inhoudelijk afgebakend provinciaal belang. Door het ontbreken van een expliciete proportionaliteitstoets en duidelijke bevoegdheidsgrenzen wordt de gemeentelijke afwegingsruimte in de uitvoering feitelijk beperkt, zonder dat daartegenover objectief toetsbare criteria of concrete normstelling vanuit het provinciaal belang staat.

Redeneerlijn niet opnemen als instructieregel

Om deze juridische kwetsbaarheden te ondervangen, verzoeken wij u om de redeneerlijn niet als instructieregel op te nemen in de verordening. In het geval u onverhoopt wenselijk acht de redeneerlijn in de verordening te handhaven, dan verzoeken wij u om artikel 4.122 aan te vullen met een expliciete clausule waarin de toepassing van de redeneerlijn proportioneel wordt gemaakt aan de aard en ruimtelijke impact van het initiatief. We verzoeken u om het begrip 'provinciaal belang' nader te definiëren en af te bakenen aan de hand van de belangen waarvoor daadwerkelijk instructieregels zijn vastgesteld. Ook is het wenselijk om de uitzonderingenlijst en de afspraken over voorkantsamenwerking juridisch te verankeren in een beleidsregel die direct gekoppeld is aan de instructieregel, zoals voorzien in artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht. Daarmee ontstaat een systematiek die niet alleen uitvoerbaar is, maar ook juridisch houdbaar en verenigbaar met de rolverdeling onder de Omgevingswet.

2. Handhaving hogere milieucategorieën op bedrijventerreinen

Wij kunnen ons niet vinden in de voorgestelde instructieregel in artikel 4.26a van de ontwerp-Omgevingsverordening Overijssel, waarin het behoud van milieugebruiksruimte voor hogere milieucategorieën (3, 4 en 5) wordt voorgeschreven.

Belemmering van transformatie

Deze regeling beperkt de lokale beleidsvrijheid en belemmert de uitvoering van gemeentelijke en omgevingsvisies en beleidsstrategieën, waarin op diverse bedrijventerreinen een transformatie wordt voorzien naar woon- en of (gemengde) woon- werkgebieden met aandacht voor leefkwaliteit, verduurzaming en woningbouw.

De instructieregel sluit aan bij verouderde planstatussen en staat juridische verankering van toekomstgericht beleid in de weg. Dit zorgt voor vertraging in gebiedsontwikkeling en ondermijnt integrale opgaven zoals woningbouw, vergroening en functiemenging.

De uitzonderingsbepaling in lid 2 is bovendien te beperkt en vaag. Lokale ontwikkelingen met groot maatschappelijk belang vallen er ten onrechte buiten, wat leidt tot juridische onzekerheid en bestuurlijke onduidelijkheid.

Wij verzoeken u dan ook:

1. De instructieregel in artikel 4.26a lid 1 zodanig aan te passen dat er meer ruimte komt voor lokale beleidsafwegingen en gebiedsgerichte transformaties;
2. De uitzonderingsgrond in lid 2 te verruimen, zodat ook **lokaal** en regionaal belangrijke ontwikkelingen – zoals de transformatie van verouderde bedrijventerreinen binnen deze regeling vallen;
3. Erkenning van gemeentelijke visies als basis voor beoordeling van toekomstige ontwikkelingen, in plaats van alleen de huidige bestemming/ het huidige omgevingsplan.

We gaan er tevens van uit dat gemaakte afspraken en ingezette lijnen doorgang kunnen vinden.

3 Wonen en Verstedelijkingsprincipes

Verbreiding van het begrip 'lokale behoefte' is essentieel voor vitaliteit en brede welvaart

In de schriftelijke reactieronde van september 2024 op het concept van de omgevingsvisie hebben wij in het kader van Wonen gepleit voor een ruimere definitie van het begrip 'lokale behoefte'. Kernen moeten kunnen voorzien in een extra woonopgave als dit nodig is voor behoud van draagvlak van voorzieningen en een evenwichtige leeftijdsopbouw in de kern. In zo'n geval is er sprake van een lokale behoefte aan extra woningbouw om de kern leefbaar en vitaal te houden. Dit vraagt echt om een verandering in denkwijze.

Niet de woonvraag van de huidige bewoners bepaalt de behoefte aan nieuwe woningen, maar uitgangspunt is de vraag wat het buurtschap, het dorp of de stad nodig heeft om een vitale, sociale gemeenschap te blijven met voldoende vrijwilligers, mantelzorgers en kinderen. Deze invulling is bovendien onmisbaar voor het realiseren van de brede welvaart in Twente en draagt bij aan het breed invullen van de verstedelijkingsopgave binnen het DSS.

De huidige systematiek die de definitie van lokale behoefte nauw uitlegt op basis van o.a. Primos cijfers is toe aan een herziening. Met alleen bouwen voor de lokale behoefte volgens de enge definitie vergrijzen de kernen verder en komt de sociale cohesie onder druk te staan. Alle gemeenten moeten kunnen inspelen op de lokale behoefte die er is geredeneerd vanuit brede welvaart. Vitale kernen versterken het Dagelijks Stedelijk Systeem en zijn essentieel voor de brede welvaart in de hele regio. We constateren dat de definitie van lokale behoefte in de verordening niet is verbreed en geven u in overweging om dit alsnog te doen.

Wijziging omgevingsverordening artikel 4.4

De verordening biedt nu in artikel 4.4 lid 5 mogelijkheden om in andere kernen dan de vijf grote steden te voorzien in een bovenregionale behoefte als dit past in de regionale programmering van de regio waartoe een gemeente behoort. Hiermee wordt gewaarborgd dat het provinciaal beleid geen belemmeringen opwerpt tegen de uitkomst van de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie die we in Twente opstellen. Daar kunnen wij ons uiteraard in vinden.

Echter, in artikel 4.4. lid 6 worden vervolgens alsnog aan de voorkant criteria gesteld waaraan kernen moeten voldoen om in een bovenregionale behoefte te kunnen voorzien. Als in de ruimtelijke ontwikkelstrategie waar de provincie in participeert en in de regionale woonprogrammering het wenselijk blijkt om in een bepaalde kern extra woningen toe te voegen, dan volgt dat uit een regionaal proces waarin belangen zorgvuldig zijn afgewogen. In dat geval is het niet meer passend om als provincie aanvullende voorwaarden te stellen.

De concept-omgevingsvisie zelf is op dit punt ruimer geformuleerd dan de verordening. In de visie worden de onderdelen uit artikel 4.4 lid 6 sub b, c, d, en e genoemd als belangrijke uitgangspunten, niet als harde criteria. Als voorwaarde voor het bouwen van meer dan de lokale behoefte wordt alleen gesteld dat dit in kwalitatieve of kwantitatieve zin een toevoegde waarde heeft in de regionale functie.

Wij verzoeken u dan ook om artikel 4.4. lid 6 in zijn geheel te schrappen, danwel tenminste lid 6 sub b, c, d en e te laten vervallen.

Mocht u sub e (er wordt geen onevenredig beslag gelegd op landbouwgronden) niet laten vervallen, dan verzoeken wij u duidelijk te omschrijven wat u onder onevenredig verstaat en hoe dit zich verhoudt tot het bredere beleidsdoel van zorgvuldig ruimtegebruik binnen de regionale verstedelijkingsopgave. We gaan ervan uit dat ook gemaakte afspraken en ingezette lijnen doorgang kunnen vinden.

Ook economisch vervullen alle kernen een rol binnen het DSS

Naast hun bijdrage aan de woningbouwopgave spelen alle typen kernen — van groot tot klein — ook een essentiële rol in de opvang van economische dynamiek. In paragraaf 5.5 van de ontwerp-Omgevingsvisie wordt dit deels erkend, maar deze lijn is in de ontwerpverordening nog beperkt uitgewerkt. Een aanzienlijk deel van de werkgelegenheid in Overijssel is gevestigd buiten de vijf grote steden, op bestaande bedrijventerreinen of in gemengde gebieden binnen middelgrote steden, goed bereikbare kernen en andere vitale kernen. Ruimtelijke kaders en instructieregels dienen dan ook

voldoende flexibiliteit te bieden voor transformatie, herstructurering en functiemenging op lokaal en regionaal niveau — passend bij de eigen schaal en kracht van de kern. Wij verzoeken u daarom om ook in de verordening ruimte te bieden voor gebiedsgericht maatwerk, dat recht doet aan de economische kracht van alle kernen binnen het DSS.

Overijssel voor en met elkaar!

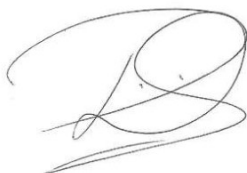
Als gemeenten gelegen in het mooie Twente dragen we graag bij aan een provincie waarin het goed wonen, werken en recreëren is. We willen met deze zienswijze stimuleren dat de samenwerking tussen provincie en gemeenten goed blijft verlopen en dat de verschillende overlegstructuren die er nu zijn gewoon door kunnen zonder beperkende regels vanuit de verordening. Wij blijven graag met u in overleg en delen uw heldere visie dat Overijssel voor en met elkaar is en blijft.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Borne,
de secretaris, de burgemeester

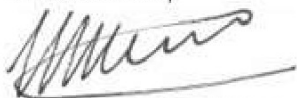

J. Meijerink

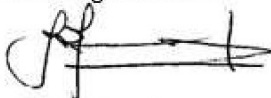

Drs. J.H.R. Pierik

Burgemeester en wethouders van Dinkelland,
de secretaris, de burgemeester

Drs. C.H.A.A. Luttkhuis

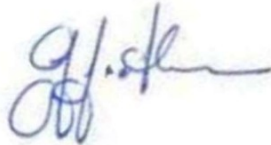

J.G.J. Joosten

Burgemeester en wethouders van Haaksbergen,
de secretaris, de burgemeester,

M. Broekhuis

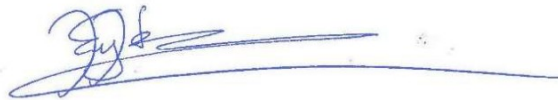

G.J. van den Hengel

Burgemeester en wethouders van Hellendoorn,
de secretaris, de burgemeester,

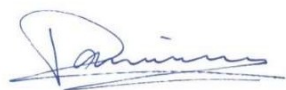

Mw. A.M. Ouwehand

J. Eijbersen

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris, de burgemeester,

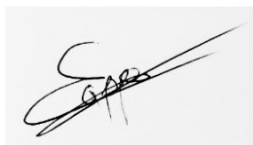

Drs. D. Lacroix

Drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel-MPM

Burgemeester en wethouders van Losser,
de secretaris, de burgemeester,

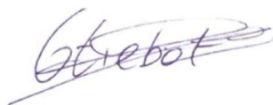

E.S. Apperloo-Drop

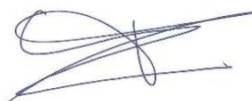

J.B. Diepemaat

Burgemeester en wethouders van Oldenzaal,
de secretaris, de burgemeester,

G. Tiebot

P.G. Welman

Burgemeester en wethouders van Rijssen-Holten,
de secretaris, de burgemeester,

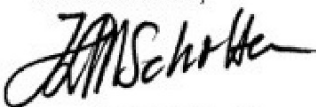

H.G. Tukker

J.C.R. van Houdt

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,
de secretaris, de burgemeester,

ing. J.L.M. Scholten

drs. A.H. Postma

Burgemeester en wethouders van Twenterand,
de secretaris, de burgemeester,

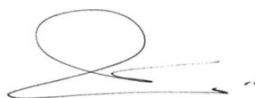

P.F.G. Rossen

Mr. J.C.F. Broekhuizen

Burgemeester en wethouders van Wierden,
de secretaris, de burgemeester,

M. Klos

G.J. Kok